

Nluju pa ñeparte miplañjẽ ñeja jo miplañjẽ ñebet'a pa tueligiruñjẽ ñelmju temindutefby
Mbindujaty.

Mbindujaty ñewendu jo ñechu nduchopts'iñje ñelvoto pa tueligiruñjẽ ñelmu ya ñelautorida watemandaruñjẽ. Temindujẽñjẽ pa talyẽ mbøre ndemocracia pa turepresentaruñjẽ ben ñepijjẽ temindutefby mbindujaty, wiñeñjẽ Wememju temindutefby Mbindujaty, Wamut'añ ñelei jo Wamut'añjẽ pa miplañjẽ. Wamut'añjẽ ñelei ligt'eñjẽ mut'añjẽ pa talyeñjẽ jo tuaprobaruñjẽ ñelei temindutefby mbindujaty; jo kemuloñjẽ wandujeñjẽ ñelei jo wanduchopt ñelie. Wandujeñjẽ ñelei ndurepresentaruñjẽ ndyetsoñjẽ ñebet'a benye Nmexa masndand nde Ñemju temindutefby mbindujaty jo wiñeñjẽ nde'elegiruñjẽ nkada pjiu ñekjẽnye.

Benye ndemocracia temindutefby Mbindujaty, ñelvoto nde ndyetsoñjẽ ñewendu jo ñec ndutefbiñjẽ miplañje nvalor. Pa mbøre tekjojẽ, pa tuelegiruñjẽ wandujeñjẽ ñelei ndyetso ñu temindutefbi mbindujaty ñuldividiru por ñeparte pa ñe'elecio jo wiñeñjẽ ndutefbiñjẽ miplañ ñebet'a. Mbøre, kada wela wandujeñjẽ ñelei kiturepresentaru miplañjẽ ñemembinduja Wiñeñjẽ ñeparte ljiuñjẽ Ñeparte miplañjẽ ñeja jo miplañjẽ ñebet'a pa tueligiruñjẽ ñelmju, wiñeñjẽ ñeparte teñulparejuñjẽ mbla ndandyẽñjẽ jo mblañjẽ ñendolaja, peru ndutef kitutefbiñjẽ nkasi miplañjẽ ñebet'a.

Xilnyo ndandyẽ pa Miplañjẽ ndyetsoñjẽ Ñemepujñily temindutefby Mbindujaty ndumø ndyetso ñuja temindutefby Mbindujaty ñuldividiruñje benye 300 (pjiu cientos) ñeparte miplañ ñeja jo miplañjẽ ñebet'a, jo por kada mbla wiñeñjẽ ñul'elegiru mbla pa wandujeñjẽ ñelei ben Mbindujaty. Por lparte, Xilnyo ndandyẽ pa Miplañjẽ okua ndumø ñelei temindutefby ka ñemepujñily ndumø, jo mut'e ndumø, o'mijndañjẽ pa wandujeñjẽ ñelei benye kada pujñil wiñe kitamipla benye ndyetsoñjẽ ñeparte miplañjẽ ñeja jo miplañjẽ ñebet'a pa tueligiruñ ñelmju.

¿Tyendaré mbla nparte miplañjé ñeja jo miplañjé ñebetá pa tueligiruñjé ñelmju?

Mbla nparte miplañjé ñeja jo miplañjé ñebet'a pa tueligiruñjé ñelmju wiñe mbla nparte ñuja ke ndyejé pa tuchopts'iñjé pa miplañjé ndyetsoñjé ñebet'a temuloñjé mbindujaty ya mbla mepujñily, jo mbøre pa tueligiruñjé ñewendu jo ñechu wandujeñjé ñelei benye ndyetsoñjé jo mbøre pa tulograruñjé pa wandujeñjé ñelei jo mut'e lig'te pa tañulchots'i benye mbla nparte miplañjé nde ñebet'a.

¿Okua ndyekjoje ñeparte nde ñeja jo ñebet'a pa miplañjé pa tuelegiruñjé ñelmju?

Wiñe nluju ndujé P'instituto Mnacional Electoral (INE), pa tudeterminaru ñelimate nde ñeja temindutefby ndyetsoñjé ñeparte nde ñeja jo ñebet'a pa tamiplañjé pa tuelegiruñjé ñelmju benye mbindujaty ya nde kada wela ñemepujñily.

¿Pa tyetajla?

Pa tuchopts'iñjé pima ke taliloñjé ñebet'a benye kada nparte miplañjé ñeja jo miplañjé ñebet'a pa tueligiruñjé ñelmju, jo mut'e kitajlo por miplañjé benye npolitika benye ndyetso ñuja temindutefby mbindujaty, jo mut'e pa tuasegararuñjé nkada nvoto tutefby mismu nvalor.

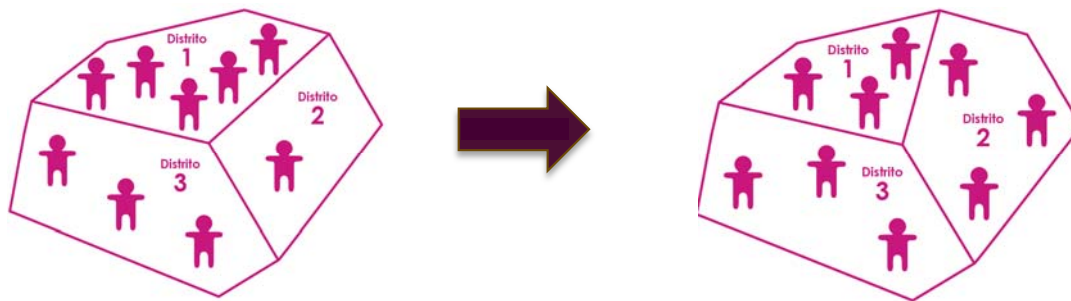
¿Pa tyenda tujéñjé ñeparte nde ñeja jo ñebet'a pa miplañjé pa tuelegiruñjé ñelmju?

Ñeparte miplañjé ñeja jo miplañjé ñebet'a ñulnecesariu tyela lundandyé nde ñebet'a ndemeñjé ndyestoñeja. Mbla ñebet'a milndañjé, jo muñitiñjé munduñjé jo muñitiñjé nde meñjé nde mula ñitjo, jo mbøre mbla ñeparte nde ñeja ndutefø pøkiñjé ñebet'a ya menu: ñebet'a benye ñekjéye temiplañjé jo por esu tetanpareju nde ñebet'a benye nparte miplañjé ñeja jo miplañjé ñebet'a pa tueligiruñjé ñelmju. Jo por esu pa tuñuñji ndyetso ñeja pa talye

pa miplañjẽ nde ñebet'a benye ñeparte miplañjẽ ñeja jo miplañjẽ ñebet'a pa tueligiruñjẽ ñelmju.

¿Oyañjẽ ñeregla pa tujeñjẽ ñeparte nde ñeja jo ñebet'a pa miplañjẽ?

Pa tujeñjẽ ñeparte miplañjẽ ñeja jo miplañjẽ ñebet'a pa tueligiruñjẽ ñelmju pa tañulprokurari pa kada wela tutefby mbla nmismu nde ñebet'a miplañjẽ, jo mut'e pimbi teajpiñjẽ ndyetsoñjẽ ñemunicipiu, jo mut'e lfigura ndutefby nforma pima, jo mut'e tutefð ñeluju pa tekominikaruñjẽ jo mut'e tujeñjẽ okua mukjoloñjẽ ñeluju jo mut'e lutefbiñjẽ miplañjẽ ñemunicipio wandutefð ñebet'a ñe'indigena jo mbøre ligit'eñjẽ benye npolitika.

¿Aja ndyejẽ jo okua ndyekjojẽ?

Benye ñekjẽye 2016 jo 2017 wire INE kilujẽ ñeparte nde ñuja jo nde ñebet'a miplañjẽ benye ndyetsoñjẽ mbindujaty jo mut'e ñeparte nde ñeja benye pujñily nde ñemepujñily Baja California Sur, Campeche, Colima, Chiapas, Ciudad de México, Guanajuato, Guerrero Jalisco, México, Michoacán, Morelos, Nuevo León, Querétaro, San Luis Potosí, Sonora Tabasco jo Yucatán.

Benye nkada mbla ñemepujñily kitujeñjẽ ñejunta pa INE tupresentaru nproyectu nde ñeparte miplañjẽ ñeja jo miplañjẽ ñebet'a pa tueligiruñjẽ ñelmju benye ñe'ñitjo temuye pa ñe'indigena jo mut'e benye ñepartidu ñepoliiku, jo benye ñemju nde ñemepujñily jo nde ñeñujñily, benye

nde wandujeñjẽ ñelei nde ñepujñili, benye ñe'authorida ñemju pa tuelegiruñjẽ ñerepresentante temuye benye ñepujñily jo benye ñemepujñily jo mut'e benye ndyetsoñjẽ ñebet'a.

Aja ndyetsoñjẽ ñeprojectu nde ñeparte miplañjẽ ñeja jo miplañjẽ ñebet'a benye okua muye ñepujñily okua muloñjẽ ñe'indigena, INE Kituajtliñjẽ benye Ñepujñily okua muloñjẽ ñe'indigena jo mbore tupondiñjẽ tendumøñjẽ jo okua tukjojẽñjẽ ñeparte nde ñeja okua tajloñjẽ ñeparte miplañjẽ ñeja jo miplañjẽ ñebet'a pa tueligiruñjẽ ñelmju, jo mut'e okua tuchopts'iñjẽ pa tereuniruñjẽ ndyetsoñjẽ jo okua tajloñjẽ ligt'eñjẽ.

¿Wañjẽ teparticiparuñjẽ?

Kiteparticiparuñjẽ benye ñejunta ndyetsoñjẽ wanderepresentaruñjẽ ñepartidu npolitiku jo mut'e ñemju temindutefby ñemepujñily jo ñemunicipiu, wandujeñjẽ ñelei benye ñepujñily ñemju wandujeñjẽ ñe'elecio temuloñjẽ benye ñepujñily jo mbindujaty, ñepujñily okua muloñjẽ ñe'indigena jo ndyetso ñebet'a.

¿Aja ndyejẽ jo okua ndyekjojẽ pa tumøñjẽ?

Temiñulyeli benye ñejunta pa ñebet'a, jo mut'e ndyejẽñjẽ ñemexa pa tumøñjẽ okua tukjojẽñjẽ benye ñemju temuloñjẽ temindutefby ñepujñily nde ñe'indigena temindutefby kada ñemepujñily. Benye wiñeñjẽ ñemexa kitumøñjẽ okua tukjojẽñjẽ pa temuñjẽ ñepujñily okua muloñjẽ ñe'indigena pimbi ñeparte miplañjẽ ñeja jo miplañjẽ ñebet'a pa tueligiruñjẽ ñelmju jo mut'e kituchofø ndyetso informacio pa tumøñjẽ tyenda ndepesaruñjẽ benye respecto nde okua tukjombots'iñjẽ ñemju jo ndujẽñjẽ wandujeñjẽ ñe'elecio.

Jo ngox ñemju nde ñepujñily nde okua muloñjẽ ñe'ndigena kitumøñjẽ temindepesaruñjẽ benye INE wiñe benye ñeljunta temindejẽñjẽ ñepujñily jo ñeparte ñeja ke temindutefby nkada ñemepujñily. Mbla nvuelta temimboñuljẽ nprocesu pa tudividiruñjẽ ñuja jo ñebet'a po miplañjẽ pa ñe'elecio benye temindumøñjẽ ñe'indigena, INE kituiji ñebet'a okua milkjonwe

ñulyeli ñuja benye pujñily jo ngox kitujēñjē nmismu pa tujēñjē mululi pa tuyeliñjē mula nvuel:
ñeja benye mbindujaty.

Pa tujēñjē pima Temindumøñjē ñebet'a nde ñepujñily okua muloñjē ñe'indigena, INE kitutefb'
apullu benye Instituto Nacional de lenguas Indígenas (INALI), mbøre pla mut'e Comisió
Nacional para el Desarrollo de los Pueblos Indígenas (CDI).

¿Wañjē ndeparticiparuñjē benye temindumøñjē?

Ñepujñily okua muloñjē ñe'indigena benye ñemju nde wañjē ndyejēñjē nkargu.

¡Ajtli! Kon ñulutejndi nde ndyetsokjo Mbindujaty masndandyē, ¡Kambatsi!